ΈΤΟΣ Δ'. ΈΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 30 ΙΟΥΛΙΟΥ 1893 ΑΡΙΘ. 13

ΗΦΥΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνεργάται εἰσὶ δεκτοὶ πάντες. Δημοσιεύονται τὰ ἐγκριθέντα ἔργα, καὶ αἱ εἰκόνες συνεργατῶν καὶ καλλιτεχνημάτων. Ἀγγελίαι μετ' εἰκόνων. Συνδρομαὶ δεκταὶ εἰς χαρτονόμισμα παντὸς ἔθνους.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ—ΕΠΙΣΤΗΜΗ—ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἕκαστον φύλλον λεπτὰ 15. Πώλησις εἰς τὰ κιόσκια καὶ πρακτορεῖα. Τόμοι ἀπλ. δρ. 8, χρυσόδ. 10. Ἐξωτ. φρ. 14. Οἱ συνδρομηταὶ λαμβάνουσι μέρος δωρεὰν εἰς τὰ λαχεῖα καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα τῆς «Φύσεως».

ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ ΑΡΙΘ. 2.— ΣΥΝΔΡΟΜΗ Ἐν ΕΛΛΑΔΙ ἐτησία Δρ. 8.— ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ἐτησία Φρ. 12.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.— **Περὶ τῶν φαινομένων τῶν ἀνέμων** (μετ' εἰκόνος) ὑπὸ Ι. Μ. — **Νέα θεωρία. Διατὶ ἡ Γῆ κινεῖται** [Συνέχεια καὶ τέλος] ὑπὸ Γρ. Φιλιππάκη.— **Τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον. Τέσσαρες συνεντεύξεις**, a vol d' oiseau (μετ' εἰκόνων) Διον. Ταβουλάρης ὑπὸ Δίκ. — **Διπλοῦν δρᾶμα, Σύγχρονον ἱστορικὸν διήγημα**, (μετ' εἰκόνων) ὑπὸ Ροῦ.— **Εἰς τὸ λεύκωμα ἀρίστης κόρης** (ποίημα) ὑπὸ Στ. Δ. Βάλβη.—Γρ. Φιλιππάκης (μετ' εἰκόνος).—**Αἰνίγματα.** —**Ἀλληλογραφία τῆς «Φύσεως».**—**Ἀγγελίαι.** κτλ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΑΝΕΜΟΥ

Ἄνεμος καλεῖται ἡ μετατόπισις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ταχεῖα τοῦ ἀέρος, ὅστις ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν διαφόρων αἰτίων, οἷον τῆς θερμότητος, τοῦ ψύχους, αἰφνηδίας βροχῆς κ.τ.λ. ῥέει πρὸς ὡρισμένην τινὰ διεύθυνσιν, σχηματίζων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τὰ λεγόμενα *ρεύματα τοῦ ἀέρος*.

Οἱ ἄνεμοι μετατοπίζουσιν εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς σφαίρας μας μάζας ἀέρος, οὕτινος ἡ θερμοκρασία εἶναι ὁτὲ μὲν μείζων, ὁτὲ δὲ ἐλάσσων κατὰ τόπους· οὕτω δ' ἀποτελοῦσιν εἰς τὰς χώρας, ἃς διέρχονται, διάφορον τὴν θερμοκρασίαν αὐτῶν.

Ἡ διεύθυνσις πρὸς ἣν πνέουσιν οἱ ἄνεμοι, ὁρίζεται ὑπὸ τῆς ἀνίσου θερμοκρασίας, ἣν παράγει ἡ ἡλιακὴ ἐπήρεια ἐπὶ τῶν διαφόρων σημείων τῆς σφαίρας. Αἱ δύο δ' αὗται σχέσεις τῶν φαινομένων ἔχουσι στενωτάτην σχέσιν πρὸς ἀλλήλας, διότι συνεπείᾳ τῆς θερμάνσεως μέρους τινὸς τῆς σφαίρας, τὰ πλησιόχωρα στρώματα τοῦ ἐδάφους ἀνυψοῦνται ὡς ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς πυκνότητός των, παραγομένων τότε δύο ρευμάτων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, τοῦ μὲν κάτω διευθυνομένου ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ πρὸς τὸ θερμότερον μέρος, τοῦ δ' ἄνω διευθυνομένου ἀπὸ τοῦ θερμοῦ πρὸς τὸ ψυχρὸν μέρος.

Θύελλα σφοδροτάτη ἀνατρεπτική.

Διαφορά τις ἐν τῇ ὑγρομετρικῇ καταστάσει τῶν δύο ἀερομαζῶν δύναται νὰ παραγάγῃ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, διότι μῖγμα ἀέρος καὶ ὑδρατμῶν εἶναι ἧττον πυκνὸν τοῦ ξηροῦ ἀέρος ὑπὸ τὴν αὐτὴν θερμοκρασίαν καὶ τὴν αὐτὴν θλῖψιν. Αἱ εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἡλίου ὀφειλόμεναι διαφοραὶ αὗται τῆς πυκνότητος εἶναι αἱ γενικώτεραι τῶν ἀνέμων αἰτίαι· ἐκ τούτου προκύπτει διηνεκὴς ἀνταλλαγὴ ῥευμάτων, ἰδίως μεταξὺ θαλασσῶν καὶ τῶν ἠπείρων.

Στιγμιαῖαι νηνεμίαι προηγοῦνται συνήθως τῶν μεταβολῶν τῆς διευθύνσεως τοῦ ἀνέμου.

Ἡ αἰφνηδία συμπύκνωσις μεγάλης ποσότητος ὑδρατμῶν, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰς τρικυμίας, παράγει κενὸν, δυνάμενον νὰ ἐπιφέρῃ σφοδροτάτους ἀνέμους. Ὁ ἀὴρ τῶν πλησιοχώρων μερῶν εἰσορμᾷ ἐν τῷ διαστήματι ἐκείνῳ, ἔνθα ἡ θλῖψις εἶναι ἐλάσσων.

Οἱ ἄνεμοι διαιροῦνται εἰς περιοδικοὺς καὶ μεταβλητούς. Οἱ πρῶτοι πνέουσι καθ' ὡρισμένας ἐποχὰς καὶ ἔχουσιν ὡρισμένην διάρκειαν. Οἱ δεύτεροι μεταβάλλονται ἀναλόγως τῶν παραγόντων αὐτοὺς αἰτίων.

Πάντες γινώσκομεν, ὅτι τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀνέμων δεικνύουσιν ἡμῖν ὡς ἔγγιστα τὰ νέφη καὶ οἱ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κτιρίων τοποθετούμενοι ἀνεμοδεῖκται. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῆς διευθύνσεως, οἱ φυσικοὶ ἠθέλησαν νὰ μάθωσι καὶ τὴν ταχύτητα τῶν ἀνέμων. Ὅπως ὁρίσωσιν αὐτήν, κατεσκεύασαν μικρὰ ἐργαλεῖα καλούμενα *ἀνεμόμετρα*. Ἓν τῶν τελειοτέρων εἶναι τὸ τοῦ Ῥοβισσῶνος, ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων ὁριζοντίων κυλίνδρων συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλους κατ' ὀρθὰς γωνίας καὶ προσηλωμένων εἰς τὴν ἄκραν ἑτέρου καθέτου κυλίνδρου. Ἕκαστος τῶν τεσσάρων κυλίνδρων φέρει κατὰ τὴν ἐλευθέραν αὐτοῦ ἄκραν ἡμισφαίριον κοῖλον, οὗ ὁ μέγας κύκλος στηρίζεται ἐπὶ καθέτου ἐπιπέδου, τοῦ ὁποίου ὁ κύλινδρος ἀποτελεῖ τὴν διάμετρον.

Τὸ κοῖλον ἑκάστου ἡμισφαιρίου εἶναι ἀπέναντι τοῦ κοίλου τοῦ ἑτέρου κατὰ τρόπον, ὥστε ἂν προσηγγίζοντο τὰ τέσσαρα ἡμικύκλια, τὸ ἓν θὰ εἰσήρχετο ἐντὸς τοῦ ἑτέρου, Ὁ ἄνεμος ὠθῶν τὸ κοῖλον ἑνὸς των ἡμισφαιρίων, θέτει εἰς κίνησιν τὴν.

συσκευήν Ἐκ τούτου μεταδίδεται περιστροφικὴ κίνησις τόσον ταχυτέρα, ὅσον ἡ τοῦ ἀνέμου ταχύτης εἶναι μεγαλειτέρα. Ὁ κάθετος κύλινδρος ἑνοῦται ἐσωτερικῶς πρός τινα δείκτην μετὰ πλακὸς δεικνύοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν στροφῶν, ἃς ποιεῖ ἡ συσκευὴ ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ. Ἐκ τούτου δ' εὐκόλως ὁρίζεται ἡ ταχύτης τοῦ ἀνέμου. Ἀπὸ δὲ ὑψηλοῦ λίαν μέρους ἡ ταχύτης τοῦ ἀνέμου εὑρίσκεται ὑπολογιζομένης τῆς ταχύτητος τῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους σκιᾶς τῶν νεφῶν.

Οὕτω ἠδυνήθησαν νὰ καταστρώσωσι τὸν κατωτέρω πίνακα κατὰ δευτερόλεπτον.

Ταχύτης ἀνέμων

Ἄνεμος μόλις ἐπαισθητὸς	μ.	1
» μέτριος	»	2
Αὔρα	»	4
Ἄνεμος δυνατὸς πληρῶν τὰ ἱστία	»	6
Δυνατώτερος (κινῶν τοὺς μύλους)	»	7
Σφοδρὸς	»	8
» κινῶν τὰ πλοῖα	»	9
Σφοδρότερος	»	10
» ἀναγκάζων νὰ περιστείλωσι τὰ ὑψηλὰ ἱστία	»	12
Σφοδρότατος	»	15
Ὁρμητικὸς	»	20
Καταιγὶς	»	27
Λαῖλαψ	»	32
Θύελλα	»	36
» τρικυμιώδης	»	42
» σφοδροτάτη ἀνατρέπουσα οἰκοδομὰς καὶ ἐκριζοῦσα δένδρα	»	46

Ἀθῆναι. Ι. Μ.

ΝΕΑ ΘΕΩΡΙΑ

ΔΙΑΤΙ Η ΓΗ ΚΙΝΕΙΤΑΙ

(συνέχεια καὶ τέλος)

V

Ἡ ὕλη αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένη, κεχωρισμένη δῆλα δὴ τῶν συμφυῶν αὐτῇ δυνάμεων, εἶνε ὕλη ἀβαρὴς οὐδεμίαν ἔχουσα μορφὴν καὶ σχῆμα. Ἡ γῆ δῆλα δὴ μὲ τὰς θαλάσσας της, μὲ τὰς ἠπείρους της καὶ μὲ πᾶν τὸ ἐπ' αὐτῆς οὐδὲ γραμμαρίου βάρος ἤθελε παρουσιάζει, ἐὰν ἡ ἕλξις τοῦ Ἡλίου δὲν ἐνήργει ἐπ' αὐτῆς. Ὁμοίως δὲ πάλιν ἐὰν αὐτὴ ἡ ὕλη τῆς Γῆς δὲν εἶχε τὴν ἰδιότητα νὰ ἕλκῃ τὴν ὕλην, τὰ ἐπὶ τῆς Γῆς σώματα δὲν θὰ εἶχον κανὲν βάρος καὶ πάνυ δικαίως θὰ ἠδυνάμεθα, ἐὰν εἴχομεν τόπον νὰ στεθῶμεν, ὄχι πλέον νὰ ἐπαναφωνήσωμεν τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο τοῦ Ἀρχιμήδους, ἀλλ' ἔτι πλέον τούτου νὰ ζητήσωμεν νὰ λάβωμεν τὴν Γῆν εἰς τοὺς δακτύλους, καὶ νὰ ἐκσφενδονήσωμεν αὐτὴν μακρὰν ἡμῶν εἰς τὸ ἄπειρον. Τοιαύτη λοιπὸν εἶνε ἡ ὕλη αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐξεταζομένη, ἀλλ' αἱ συμφυεῖς αὐτῇ δυνάμεις ἀλλοίαν παρέχουσιν ὄψιν εἰς τὰ πράγματα καὶ οὕτως ἡ μὲν ἀτομικὴ τῆς Γῆς εφέλκυσις δίδει φαινομενικὸν βάρος εἰς τὰ ἐπ' αὐτῆς σώματα, ὥς τε νὰ φαίνωνται, ὅτι ἔχουσιν εἰδικὸν βάρος εἰς τὴν Γῆν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἑκάστη λοιπὸν δύναμις ἀλλοίαν ὄψιν δίδει εἰς τὴν ὅλην. Οὕτω λοιπόν, ἐὰν ἡ ἕλξις τοῦ Ἡλίου ἦτο μεγαλειτέρα, μεγαλείτερον θὰ ἦτο καὶ τὸ εἰδικὸν βάρος τῆς Γῆς, ὡς καὶ ἐὰν ἡ ἕλξις τῆς Γῆς ἦτο μεγαλειτέρα, μεγαλείτερον βάρος ἤθελον ἔχει καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς σώματα. Ἐξ ὅσων λοιπὸν εἴπομεν, εἶνε φανερὸν, ὅτι ὁ Ἥλιος ἕλκει τὴν Γῆν καὶ αὕτη πάλιν ἀνελλόγως τὸν Ἥλιον. Ὅ,τι ὅμως δὲν εἶνε φανερὸν, εἶνε ἡ αἰτία τῆς κινήσεως τῆς Γῆς περὶ τε τὸν ἄξονά της καὶ περὶ τὸν Ἥλιον. Εἰς τούτου λοιπὸν τὴν ἀπόδειξιν προβαίνομεν καὶ περὶ τοῦ ἀληθοῦς τῆς θεωρίας ἡμῶν δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θὰ πείσωμεν τὸν ἀναγνώστην, ἐὰν εἶνε δι' ὀλίγης πλέον ὑπομονῆς τεθωρακισμένος, ὅπως παρακολουθήσῃ ἡμᾶς μικρὸν ἔτι εἰς τὰ καθ' ἕκαστον.

VI

Γινώσκομεν, ὅτι τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου διατηρεῖ τὴν ζωὴν ἐπὶ τῆς Γῆς, γινώσκομεν τὰ ἄπειρα αὐτοῦ πλεονεκτήματα. Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ εἰσέτι δὲν ἐγνώσθη περὶ τοῦ φωτὸς τοῦ Ἡλίου καὶ ὅπερ δι' ἡμᾶς εἶνε τὸ μεγαλείτερον τῶν εὐεργετημάτων αὐτοῦ, εἶνε ὅτι *σε' αὐτοῦ καὶ μόνου κατορθοῦται πᾶσα ἡ κίνησις τῆς Γῆς*, διότι δι' αὐτοῦ καὶ μόνου γεννᾶται ἡ φυγόκεντρος δύναμις, ἥτις ἀνθίσταται εἰς τὴν ἕλξιν καὶ ἥτις, ὡς εἴδομεν, συγκρατεῖ τὴν Γῆν, ὅπως μὴ πέσῃ αὕτη ἐπὶ τοῦ Ἡλίου καὶ χρησιμεύσῃ ὡς τροφὴ εἰς αὐτόν. Πάντες γινώσκομεν τὴν ἰδιότητα τῆς ὕλης θερμαινομένης, ὅπως ἀποκτᾷ συστολὴν καὶ διαστολήν. Πάντες ὡσαύτως γινώσκομεν, ὅτι πλὴν τῆς δυνάμεως τῆς ἕλξεως τῆς Γῆς ἔχει καὶ ἡ Γῆ καὶ πάσας τὰς ἰδιότητας τοῦ μαγνήτου, ἔχει δῆλα δὴ τοὺς δύο πόλους; ὡς καὶ τὴν οὐδετέραν γραμμήν. Γνωρίζομεν πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ μαγνήτης θερμαινόμενος μὲν ἰσχυρῶς ἀποβάλλει ἐντελῶς τὴν μαγνητικὴν του δύναμιν, ὀλίγον δὲ θερμαινόμενος δὲν ἀποβάλλει μὲν ἐντελῶς τὴν δύναμίν του ταύτην, πάσχει ὅμως ἐλάττωσιν αὐτῆς, τὴν ὁποίαν πάλιν ἐπανακτᾷ ὁπόταν ἔλθῃ εἰς τὴν συνήθη του θερμοκρασίαν. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἡ θερμότης τοῦ φωτὸς τοῦ Ἡλίου θὰ θερμάνῃ βεβαίως τὸ πρὸς αὐτὸν ἐστραμμένον ἡμισφαίριον τῆς Γῆς· τὸ θερμανθὲν τοῦτο ἡμισφαίριον κατὰ φυσικὸν λόγον θέλει διασταλθῆ ἐπαισθητῶς· διασταλθέντος δὲ τούτου τὸ γεωμετρικὸν σφαιρικὸν σχῆμα τῆς Γῆς δὲν ὑφίσταται πλέον. Ἐκ τῶν δύο ἡμισφαιρίων τῆς Γῆς, τὸ πρὸς τὸν Ἥλιον ἐστραμμένον ἀποκτᾷ μεγαλειτέραν ἀκτῖνα τοῦ ἄλλου· ὡς ἔχον δὲ μεγαλειτέραν τοῦ ἄλλου ἀκτῖνα, φυσικῶς βαρύνει περισσότερον αὐτοῦ καὶ τείνει ἔτι μᾶλλον νὰ στραφῇ πρὸς τὸν Ἥλιον. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς διαστολῆς ταύτης, λόγος ἔτι μείζων ἀναγκάζει τὴν Γῆν νὰ στρέψῃ πρὸς τὸν Ἥλιον τὸ ἀντίθετον αὐτῆς ἡμισφαίριον. Εἴπομεν ὅτι ἡ Γῆ θεωρεῖται αὐτόχριμα μαγνήτης· τὸ ἐστραμμένον λοιπὸν εἰς τὸν Ἥλιον ἡμισφαίριον αὐτῆς θερμανθὲν ἀποβάλλει ἀρκοῦσαν μαγνητικὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν τὸ ἀντίθετον ἡμισφαίριον ὑπὸ σκιὰν εὑρισκόμενον σχετικῶς διατηρεῖ ὡς ψυχρόν. Τὸ ἀντίθετον λοιπὸν ἡμισφαίριον τῆς Γῆς ἕλκεται ἰσχυρότερον ὑπὸ τοῦ Ἡλίου, ἑπομένως ἡ ἰσορροπία τῆς Γῆς καταστρέφεται καὶ ἀναγκαία πλέον καθίσταται ἡ κίνησις. Ἅπαξ λοιπὸν διοθείσης τῆς κινήσεως εἰς τὴν γῆν θέλει διατηρεῖσθαι αἰωνίως, διότι πᾶν μέρος τῆς γῆς, ὅπερ ἤθελε παρουσιασθῆ εἰς τὸν Ἥλιον ἐκ τῆς θερμότητος, θὰ διαστέλληται καὶ θὰ ἀποβάλλῃ τὴν μαγνητικήν του δύναμιν, ἄλλο δὲ μέρος τῆς γῆς θέλει ἀντικαταστήσει τὸ πρῶτον καὶ οὕτω θέλει ἐπ' ἄπειρον ἐξακολουθεῖ ἡ περὶ τὸν ἄξονά της κίνησις τῆς γῆς. Δι' αὐτοῦ λοιπὸν καὶ μόνου τοῦ λόγου ἐξηγεῖται τὸ πῶς ἀφοῦ ἡ γῆ ἕλκεται ὑπὸ τοῦ Ἡλίου, δύναται συγχρόνως νὰ στρέφηται καὶ περὶ τὸν ἄξονά της· δι' αὐτοῦ δὲ καὶ μόνου τοῦ λόγου ἐξηγεῖται, ὡς μετ' ὀλίγον θέλομεν ἀποδείξει, τὸ πῶς ἀφοῦ ἡ γῆ ἕλκεται ὑπὸ τοῦ Ἡλίου δύναται συγχρόνως νὰ στρέφηται καὶ περὶ αὐτόν, συγχρόνως δὲ νὰ πλησιάζῃ αὐτὸν καὶ νὰ ἀπομακρύνηται ἀπ' αὐτοῦ.

VII

Ἡ Γῆ, ὡς γνωστὸν, ἐκτὸς τῆς περὶ τὸν ἄξονά της εἰς 24 περίπου ὥρας κινήσεώς της ἔχει καὶ δευτέραν κίνησιν, τὴν περὶ τὸν Ἥλιον, ἐκτελουμένην εἰς 365 περίπου ἡμέρας, ἧς αἰτία εἶνε ἡ περὶ τὸν ἄξονα κίνησις τῆς Γῆς, τῆς ὁποίας θεωρεῖται ὡς ἀναγκαία συνέπεια· πλὴν εἰς τὴν δευτέραν ταύτην κίνησιν ὀφείλεται ἡ φυγόκεντρος δύναμις, ἥτις ἀνθίσταται εἰς τὴν ἕλξιν τοῦ Ἡλίου.

Εἰς ἀπόδειξιν τούτων φέρομεν τὸ ἑξῆς παράδειγμα. Ἂς λάβωμεν εἰς τὰς χεῖρας σφαῖραν ἔχουσαν περιφέρειαν 10 ἑκατοστῶν π.χ. τοῦ μέτρου· ἐὰν τὴν σφαῖραν ταύτην κυλίσωμεν ἐπί τινος ἐπιπέδου, ἐπὶ τραπέζης λ.χ., ἐκτελέσῃ δὲ αὕτη ἐπὶ τῆς τραπέζης 10 στροφάς, τὸ εἰς τὴν τράπεζαν διανυθὲν διάστημα ὑπὸ τῆς σφαῖρας θὰ εἶνε ἴσον μὲ 100 ἑκατοστά· πολλαπλασιαζομένων δὲ τῶν στροφῶν μὲ τὴν περιφέρειαν τῆς σφαίρας εὑρίσκομεν πάλιν ὅτι εἶνε ἴσον μὲ 100 ἑκατοστά. Τοῦτ' αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μὲ τὴν περὶ τὸν ἄξονά της κίνησιν τῆς Γῆς. Στρεφομένη ἡ Γῆ περὶ τὸν ἄξονά της κατ' ἀνάγκην ἀλλάσσει θέσιν εἰς τὸ διάστημα, ὅπερ ἂς θεωρήσωμεν ὡς ἐπίπεδον δι' αὐτήν, ὡς ἐθεωρήσαμεν τὴν τράπεζαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐκυλίσαμεν τὴν σφαῖραν. Ἐκινήθη λοιπὸν ἡ Γῆ περὶ τὸν ἄξονά της, ἐκινήθη κατ' ἀνάγκην καὶ ἐκ τῆς θέσεώς της καὶ οὕτως ἐγεννήθη ἡ φυγόκεντρος δύναμις, καὶ ἡ Γῆ πλέον ἑπομένως οὔτε ν' ἀπομακρυνθῇ περισσότερον ἀπὸ τοῦ Ἡλίου δύναται, οὔτε νὰ προσεγγίσῃ περισσότερον πρὸς αὐτὸν· εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν μὲν ἀνθίσταται ἡ ἕλξις, εἰς τὴν προσέγγισιν δὲ ἀνθίσταται ἡ φυγόκεντρος δύναμις. Πλὴν εἰς τὴν κίνησιν ταύτην ἐν παράδοξον ἀληθῶς παρετηρήσαμεν. Ἐν ᾧ δῆλα δὴ ἡ Γῆ ἔχει περιφέρειαν περὶ τὰ 40,000,000 μέτρα, τὸ διανυόμενον κατ' ἔτος διάστημα ὑπ' αὐτῆς εἶνε πολὺ μεγαλείτερον πολλαπλασιαζόμενον ἐπὶ τῶν στροφῶν. Ὅτι τοῦτο εἶνε ἀναγκαῖον νὰ γείνῃ, εἶνε ἀληθές, ἐπειδὴ ἡ Γῆ δὲν εὑρίσκεται ἐπὶ στερεοῦ σώματος, ὡς εὑρίσκεται π.χ. ἡ σφαῖρα ἐπὶ τῆς τραπέζης. Εἶνε, λέγομεν, ἀναγκαῖον νὰ γίνηται τοῦτο, ἀφ' οὗ ἅπαξ ἀπέκτησεν αὕτη τὴν καλουμένην κτηθεῖσαν ταχύτητα. Πλὴν εἶνε ἀληθὲς συγχρόνως, ὅτι τὸ ὑπ' αὐτῆς διανυόμενον διάστημα εἶνε πολὺ μεγαλείτερον τῆς ἀναλογίας καὶ ἑπομένως πρέπει νὰ εἰκάσωμεν ἢ ὅτι ἡ Γῆ κεῖται πλησιέστερον πρὸς τὸν Ἥλιον παρ' ὅσον ὑπολογίζομεν, ἢ ὅτι ἡ ἕλξις τῶν πλανητῶν δίδει εἰς αὐτὴν τὴν διαφορὰν ταύτην.

VIII

Εἴπομεν προηγουμένως, ὅτι ἡ Γῆ ἕνεκα τῆς ἰσορροπίας τῶν δύο δυνάμεων, τῆς ἕλξεως δῆλα δὴ καὶ τῆς φυγοκέντρου δυνάμεως, οὔτε νὰ πλησιάσῃ δύναται αὕτη τὸν Ἥλιον, οὔτε νὰ ἀπομακρυνθῇ αὐτοῦ· καὶ ὅμως τοῦτο δὲ φαίνεται κατ' ἀρχὴν ἀληθές, διότι καὶ πλησιάζει αὕτη πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοῦ. Τὸν γενικὸν τοῦτον νόμον παρατηροῦμεν εἰς πάντας τοὺς πλανήτας καὶ ἰδίως εἰς τοὺς κομήτας. Πῶς συμβαίνει λοιπὸν τοῦτο; ἀντιβαίνει ἀρά γε εἰς τὸν φυσικὸν νόμον; καὶ ὅμως καλῶς σκεπτόμεθα θὰ ἴδωμεν, ὅτι ὄχι μόνον ποσῶς δὲν ἀντιβαίνει τοῦτο εἰς τὸν φυσικὸν νόμον, ἀλλ' ἐπικυροῖ ἔτι μᾶλλον τὴν θεωρίαν ἡμῶν.

Γινώσκομεν ὅτι τὰ $^2/_3$ τῆς ἐκτάσεως τῆς Γῆς κατέχονται ὑπὸ τῆς θαλάσσης, μόνον δὲ τὸ $^1/_3$ αὐτῆς κατέχεται ὑπὸ τῆς ξηρᾶς. Γινώσκομεν πρὸς τούτοις ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ξηρᾶς κεῖται ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, τὸ πλεῖστον δὲ τῆς θαλάσσης ἐπὶ τοῦ νοτίου· εὐκόλως τώρα δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν τὸ αἴτιον. Θὰ εὕρωμεν πρῶτον ὅτι τὸ βόρειον ἡμισφαίριον εἶνε σχετικῶς θερμότερον τοῦ νοτίου· τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐπεκύρωσαν αἱ ἐσχάτως γενόμεναι παρατηρήσεις. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὡς θερμότερον τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ἔχει μικροτέραν μαγνητικὴν δύναμιν τοῦ νοτίου, ἑπομένως τὸ νότιον ἡμισφαίριον ἕλκετει ἰσχυρότερον ὑπὸ τοῦ Ἡλίου· ἡ Γῆ λοιπὸν κατ' ἀνάγκην θέλει λάβει θέσιν κεκλιμένην ἀπέναντι τοῦ Ἡλίου καὶ ἀληθῶς τοιαύτην θεσιν παρουσιάζει εἰς αὐτόν. Εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο συντρέχει βεβαίως κατὰ πολὺ καὶ ἡ ἕλξις τῶν πλανητῶν καὶ ἡ ἕλξις αὐτῆς τῆς Σελήνης. Τέλος ἡ Γῆ τοιαύτην κατέχει θέσιν ἐπειδὴ δὲ εἶνε ἠγκασμένη, ὡς προηγουμένως εἴπομεν, νὰ στρέφηται καὶ περὶ τὸν ἄξονά της καὶ περὶ τὸν Ἥλιον, εἶνε φανερὸν, ὅτι τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ἔτους θέλει στρέφει ποὸς τὸν Ἥλιον τὸ βόρειον αὐτῆς ἡμισφαίριον, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ τὸ νότιον. Ἀλλ' ὅτε ἔχει πρὸς τὸν Ἥλιον ἐστραμμένον τὸ βόρειον ἡμισφαίριον τὸ, ὅπερ κατέχει τὸ πλεῖστον τῆς ξηρᾶς, ἡ θερμότης τοῦ Ἡλίου θέλει ἀφαιρέσει περισσοτέραν μαγνητικὴν δύναμιν ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἀφαιρεῖ ἐκ τοῦ νοτίου, συνεπῶς ἡ μὲν δύναμις τῆς ἕλξεως θέλει ἐλαττωθῆ, ἡ δὲ δύναμις τῆς φυγοκέντρου δυνάμεως θέλει αὐξήσει καὶ ἡ Γῆ φυσικῶς θέλει ἀπομακρυνθῆ τοῦ Ἡλίου. Ὅλως δὲ τουναντίον θέσει συμβῆ ὅτ ν ἀντὶ τοῦ βορείου στρέψῃ ἡ Γῆ πρὸς τὸν Ἥλιον τὸ νότιον ἡμισφαίριον· ἐπειδὴ τοῦτο κατέχεται τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς θαλάσσης ὀλίγον θέλει θερμανθῆ ἐκ τοῦ Ἡλίου καὶ ὀλίγην μαγνητικὴν δύναμιν θέλει ἀπολέσει· ἑπομένως ἡ δύναμις τῆς ἕλξεως ἤτις ἦτο μικρὰ ὅτε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ἦτο ἐστραμμένον πρὸς τὸν Ἥλιον σήμερον εἶνε μεγίστη, καὶ σημερον εἶνε μεγαλειτέρα ἡ δύναμις τῆς ἕλξεως ἀπὸ τῆς φυγοκέντρου δυνάμεως, ἑπομένως διὰ νὰ ἕλθωσιν αἱ δύο δυνάμεις εἰς ἰσορροπίαν ἡ ἡ Γῆ θὰ ἔλθῃ πλησιέστερον πρὸς τὸν Ἥλιον.

Τοιαύτη ἐν συνόψει ἡ θεωρία ἡμῶν περὶ τῆς κινήσεως τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, διὰ τῆς ἀναλογίας δὲ φθάνομεν εἰς τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα καὶ διὰ τὴν κίνησιν τῶν λοιπῶν σωμάτων τοῦ σύμπαντος.

Ἤδη ὑπολείπεται νὰ ἴδωμεν ὁποίας ὑποδοχῆς παρὰ τοῖς εἰδήμοσι θὰ ἀξιωθῇ ἡ νέα ἡμῶν αὕτη θεωρία.

Γρ. Φιλιππάκης

ΕΝ ΤΩι ΛΕΥΚΩΜΑΤΙ

ΑΡΙΣΤΗΣ ΚΟΡΗΣ

Ὅταν φαιδρὸν τὸ ἔαρ θάλλῃ,
παρὰ τὰ ῥόδα τὰ ἁβρὰ
πολλάκις ἄκανθα προβάλλει
τὰ κέντρα της τὰ αἰχμηρά.

Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ κοινωνίᾳ
παρὰ τὸ φῶς τῶν ἀρετῶν
πλειστάκις ῥίπτει ἡ κακία
τὸν ζόφον καὶ τὸν παγετόν.

Ἀλλ' ἡ ἁγνὴ ψυχὴ ὀφείλει
νὰ εἶνε λάτρις τῶν ἀνθῶν,
νὰ ζῇ χωρὶς νὰ ἐξοκείλῃ
εἰς τοὺς σκοπέλους τῶν παθῶν.

Τὰ δύο ταῦτα σὺ ἐξ ἴσου
ἔχε κανόνα σου κλεινόν,
διότι—ῥόδον ἡ μορφή σου.
καὶ ἡ ψυχὴ σου φῶς ἁγνόν!

1895 Σταμάτιος Δ. Βάλβης.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

A VOL D'OISEAU

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΤΑΒΟΥΛΑΡΗΣ

Μετὰ τὰς εὐθαρσεῖς ὁμολογίας τῆς κ. Παρασκευοπούλου καὶ τὰς δειλὰς ἐπιφυλάξεις τῆς δεσπ. Βερώνη, ἀπετάθην πρὸς τὸν κ. Διον. Ταβουλάρην. Ὅλοι τὸν γνωρίζετε. Ὁ ἐξοχώτερος τῶν συγχρόνων δραματικῶν μας, ὁ κράτιστος τῶν θιασαρχῶν καὶ ὁ μᾶλλον εὐπαίδευτος τῶν συναδέλφων του.

— Πῶς πηγαίνουν αἱ ἐργασίαι;

— Καλά. Τί νὰ κάμωμεν! Αἱ περιστάσεις εἶνε δειναί. Ἰδοὺ ποῦ κατατριβώμεθα (ἐγίνοντο αἱ δοκιμαὶ τῶν «Προικοθηρῶν»). Κωμειδύλλια!... Ἄ, φίλε μου, οἰκτρὰ γεννήματα κοινωνίας ἀδιαφόρου καὶ εὐσαγηνεύτου. Ἡ ἐσχάτη κατάπτωσις τοῦ θεάτρου εἶνε τὸ κωμειδύλλιον. Σεῖς οἱ ἔχοντες τὴν δύναμιν τῆς δημοσιογραφίας, ρίψατε τὰ βέλη σας ἐναντίον τοῦ παρεισάκτου αὐτοῦ συνονθυλεύματος. Ἄ, δυνάμεθα, ὡς ὁ Βροῦτος, νὰ εἴπωμεν, «Αἶσχος ἐπὶ σέ, ἐποχή!».

— Ὁ Ἅμλετ εἶνε βεβαίως ὁ κατ' ἐξοχὴν ρόλος σας...

— Ὑποθέτω. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα Σαιξπήρεια ἔργα ἑτοιμάζω.

Καὶ ἤρχισεν ἐπὶ μίαν ὥραν νὰ μοὶ ὁμιλῇ περὶ Σαίξπηρ, Ἅμλετ καὶ Ὀθέλλου, διακόπτων ἐνίοτε τὴν σειρὰν τῆς ὁμιλίας, διὰ νὰ δώσῃ καμμίαν διαταγὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του.

— Ἂς ἀφήσωμεν αὐτά, κ. Ταβουλάρη. Οἱ συγγραφεῖς μας πῶς σᾶς φαίνονται;

— Γράφουν μὲ πολὺ πνεῦμα ἀλλ' ἄνευ μεθόδου, δὲν γνωρίζουν τὸ θέατρον, ὡς οἱ Βλάχος, Βερναρδάκης καὶ Κορομηλᾶς ἐκ τοῦ πλησίον. Λυπηρὸν εἶνε, διότι οἱ νέοι συγγραφεῖς δὲν ἀσχολοῦνται εἰς δράματα, ἀλλ' εἰς τραγούδια καὶ παιγνίδια....

— Ἡ Κριτική; Ὁ Πετσάλης;

— Ἐμελέτησε πολλὰ· εὐτυχῆ συμπτώματα διακρίνω εἰς μερικοὺς νέους, σὰν κ' ἐσᾶς. Εἴσθε ὅλοι ζηλωταὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς σκηνῆς καὶ θὰ ἐργασθῆτε· χρειάζεται μελέτη πολλή.

— Ἡ δεσποινὶς Βερώνη δὲν ἦλθεν εἰς τὰ γυμνάσια; Πῶς σᾶς φαίνεται ὡς ἠθοποιός;

— Ἔχει πολλὰ καὶ σπάνια πλεονεκτήμανα, μέλλον λαμπρόν!... Ἐ, σύ, εἶπεν αἴφνης διακόπτων, ἐπῆγες τὸ πρόγραμμα εἰς τὸ τυπογραφεῖον;

Πῶς συντάσσει δὲ τὰ προγράμματά του ὁ κ. Ταβουλάρης εἶνε πασίγνωστον. Ἡ ρεκλάμα ἔχει εἰπῆ διὰ τῆς χειρὸς τοῦ κ. Ταβουλάρη τὸν τελευταῖον λόγον της.

— Ὁ κ. Πετρίδης εἶνε καλὸς καὶ αὐτός... Δὲν εἶνε ἔτσι;

— Εἰς τὰ πατρικὰ μέρη εἶνε ὁ πρῶτος.

— Ἀπὸ τὰς γυναῖκας τοῦ θεάτρου;

— Ἡ Σοφία, (ἡ σύζυγός του) εἶνε εἰς τὰ μητρικὰ μέρη ἡ μόνη. Δὲν τὴν φθάνει καμμία. Ὁ Σπῦρος (ὁ ἀδελφός του) λαμπρὸς ὡς κωμικός, ἐξέχων· ἡ Χαρίκλεια (ἡ σύζυγος τοῦ Σπύρου) εἰς τὰ κωμειδύλλια, ξεύρετε, μοναδική.

— Ἡ δὲ κ. Παρασκευοπούλου;

— Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι εἰς αὐτὴν πρώτην ὀφείλεται ἡ ἀπὸ πέρυσι παρατηρουμένη ζωηρὰ θεατρικὴ κίνησις καὶ τὸ ἐκδηλωθὲν θερμὸν ὑπὲρ τῆς σκηνῆς ἐνδιαφέρον. Εἶνε ἀναμφιβόλως λαμπρά, ἔχει ἐξόχους καλλιτεχνικὰς στιγμάς. Ἔπειτα, παρατηρῶ καὶ ἓν ἄλλο· ὅλοι οἱ ἠθοποιοί, οὓς λαμβάνει πλησίον της, γίνεται λόγος πολὺς περὶ αὐτῶν. Ἐνῷ ἐφ' ὅσον τοὺς εἶχον ἐγώ, οὔτε τοὺς μνημονεύουν κἄν.

— Αὐτὸ βεβαίως, κ. Ταβουλάρη, ὀφείλεται εἰς τῆς κ. Παρασκευοπούλου τὴν ἐνέργειαν.

— Πέρυσι ὅμως ἔπαιζε καλλίτερα. Ἔπεσεν ἤδη πολὺ καὶ ἀφ' ἑαυτῆς καὶ εἰς τὴν συνείδησιν τῶν θαυμαστῶν της.

— Καὶ ποῦ ἀποδίδετε τὴν ἀπροθυμίαν τοῦ πολλοῦ κόσμου ὅπως ὑποστηρίξῃ τὸ δρᾶμα;

— Μᾶλλον εἰς κλιματολογικοὺς λόγους, καὶ εἰς τὴν θερινὴν ἐποχὴν καθ' ἣν διδάσκομεν ἀτυχῶς.

— Τί φρονεῖτε περὶ τοῦ ἐθνικοῦ θεάτρου μας;

— Τὴν γνώμην μου ἐδημοσίευσα ἐσχάτως εἰς τὴν Ν. Ἐφημερίδα. Ἀλλ' ἡ μελέτη ἐκείνη διεκόπη ἐκ τῶν σεισμῶν ὅπου ἔσπευσα ἐκ τῶν πρώτων.

— Ὁ Λεκατσᾶς;

— Ἀρκετὰ καλός, μῖμος ἀξιοθαύμαστος.
— Ὁ Κοτοπούλης ;
— Ἔχει καὶ αὐτὸς τὰ μέρη του καὶ πολλὰς συμπαθείας. Εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα μοὶ ἐπέδειξε πλείστας φωτογραφικάς

Διον. Ταβουλάρης.

του εἰκόνας, ὧν μίαν ἔσχε τὴν καλοσύνην νὰ μοὶ δωρήσῃ.
— Διὰ τίνος μέσου φρονεῖτε ὅτι θὰ ὑπεστηρίζετο ἐφέτος περισσότερον τὸ δρᾶμα ;
— Ἐάν, ὡς ἐνήργησα, συνειργάζετο μεθ' ὅλων ἡμῶν, ὡς εὑρισκόμεθα ἤδη καὶ ἡ κ. Παρασκευοπούλου. Δυστύχως δὲν κατεδέχθη, μὲ θεωρεῖ μικρὸν καὶ ἀσήμαντον, ἀλλὰ ποῦ θὰ πάῃ, θὰ συνεργασθῶμεν.
— Ποῦ σᾶς ἀρέσει περισσότερον ἡ Παρασκευοπούλου ;
— Εἰς ὅσα νομίζει αὐτὴ ὅτι δὲν ἀρέσει.
— Περὶ Παντοπούλου τί φρονεῖτε ;
— Εἶνε εἰς ὅλα δεξιὸς ἐκ φύσεως. Κρῖμα, ὅτι ἀνέδειξε καὶ ἐστερέωσεν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ δημοσίου τὸ κωμειδύλλιον καὶ κατέστη ὁ μέγας καὶ ἀπαράμιλλος αὐτοῦ παράγων. Κρῖμα ποῖαι δυνάμεις καλλιτεχνικαὶ εἰς τοῦτο ἀναλίσκονται !
— Ὁ Ζάνος ;
— Κάλλιστος ! Λεπτός !
— Ὁ Ἀλεξιάδης ;
— Ἐκ τῶν πρώτων καὶ οὗτος ἀγωνιστῶν τῆς σκηνῆς, παραλλήλως μεθ' ἡμῶν πανταχοῦ ἐργασθείς.
— Ἡ δημοσιογραφία ;
— Οἱ κ. κ. Καμπούρογλους, Κακλαμάνος καὶ Κουρτίδης εἶνε κριτικοί. Ἰδίως ὁ πρῶτος εἶνε γνώστης εἰδικὸς τῆς σκηνῆς.
— Καὶ ὅμως κ. Ταβουλάρη, δὲν πατοῦν εἰς τὸ θέατρον.
— Δυστυχῶς, δυστυχῶς, καθὼς καὶ ὁ κ. Γιαννόπουλος, πλεῖστα ἰδὼν καὶ πολλὰ μελετήσας, λάμπων δ' ἐπίσης διὰ τῆς ἀπουσίας του.
Ἠγέρθην, ἵνα ἀπέλθω.
— Ἐννοεῖται ὅτι ὅλα αὐτὰ ἐλέχθησαν μεταξύ μας, ἰδιαιτέρως, μοὶ εἰπε, δὲν ἐπιθυμῶ....
— Καλὲ δὲν βαρύνεσθε...
Καὶ ἔσπευσα νὰ ἀναχωρήσω ἐνῷ μὲ παρηκολούθει σιγανά, ἐκ πολλῆς εὐγενείας, μέχρι τῆς θύρας, ὁ δημοφιλὴς καὶ παλαίμαχος οὗτος τῆς ἑλλ. σκηνῆς κάλλιστος ἠθοποιός. **Δεκ.**

ΔΙΠΛΟΥΝ ΔΡΑΜΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Ἀρχαιολογικὴ ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ἀπροσδόκητος συνάντησις.

Περὶ τὴν ἕκτην πρωινὴν ὥραν ὡραιοτάτης τινὸς ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου, ἡ Μὶς Θὸρπ καὶ ἡ Μαίρη ἐβάδιζον κατὰ μῆκος τῆς ὄπισθεν τῆς Ἀκροπόλεως ὁδοῦ, διευθυνόμεναι πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἀρχαίου τούτου τεμένους, κατ' ἐπίμονον παράκλησιν τῆς πρώτης, ὅπως ἡ Μαίρη τῇ ἐπιδείξῃ καὶ ἐξηγήσῃ τὰ διάφορα ἀξιόλογα μέρη καὶ μνημεῖα τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀνήρχοντο δ' ἤδη σιωπηλαὶ τὴν ἀνωφερῆ ἑλικοειδῆ ὁδὸν καὶ ἐπλησίαζον πρὸς τὸ τέρμα αὐτῆς, ὅτε ἡ Μαίρη, ὅπως ἀπομακρύνῃ ἐσωτερικήν τινα ταραχὴν, ἥτις κατεκυρίευε αὐτὴν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, στεῖσα αἴφνης καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὴν φίλην της:

— Ἡ Ἀκρόπολις, ὡς λέγεται, ἀγαπητή μου, τῆς εἶπε, ἐχρησίμευσε τὸ πρῶτον, ὡς ἄσυλον καὶ πρόχωμα τῆς ἐλευθερίας κατὰ τῆς ἐπιδρομῆς ἀπὸ μέρους τῶν βαρβάρων, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Κίμων ἔκτισε τὰ πρὸς νότον ἐκεῖ εὐθεῖα καὶ ὀχυρὰ τείχη, ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἀνήγειρε τὰ πρὸς βορρᾶν, καθιστῶντα οὕτως τὴν Ἀκρόπολιν ἀσφαλὲς καταφύγιον. Τοῦτο ὅμως δὲν ἤρκεσε, διότι ὅτε κατὰ τοὺς μηδικοὺς πολέμους, ὁ λαὸς καταδιωκόμενος κατέφυγεν ἐν αὐτῇ, οἱ βάρβαροι τὴν κατέλαβον ἐξ ἐφόδου, καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν κατέστρεψε πάντας τοὺς ἐνυπάρχοντας ἀρχαϊκοὺς ναούς. Βραδύτερον δὲ ὁπότε, αἱ Ἀθῆναι ἐκυρίαρχουν τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰωνίας καὶ πᾶς φόβος νέας ἐπιδρομῆς ἐφαίνετο ἐκλείπων, τὸ ἀριστοτεχνικὸν καὶ θρησκευτικὸν πνεῦμα ὑπερισχῦσαν, πάντες οἱ μηχανικοί, ἀρχιτέκτονες, γλύπται καὶ ἐργάται ἐπεδόθησαν μετὰ ζέσεως εἰς τὴν πιστὴν ἀναπαράστασιν τοῦ ἐπικρατοῦντος τότε πνεύματος, ἤτοι τοῦ καλοῦ καὶ ὡραίου καὶ οὕτως ἡ Ἀκρόπολις μετεβλήθη ἀπὸ φρουρίου εἰς ναὸν καὶ μουσεῖον, καὶ ἤδη εἰς τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην ἐργασίαν ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ θαυμασταὶ καὶ μαθηταὶ τῶν σοφῶν ἐκείνων ἀνδρῶν τὰ θαυμάσια ταῦτα Προπύλαια καὶ τὸν θεσπέσιον ἐκεῖνον Παρθενῶνα.

«Μέχρι πρό τινος χρόνου, εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀνήρχοντο ἀπό τινος δυτικῆς θύρας κατασκευασθείσης ἐπὶ ἀγνώστου ἐποχῆς καὶ δι' ἧς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐνετοκρατίας οἱ δοῦκες Φλωρεντῖνοι, οἵτινες εἶχον μεταβάλη τὰ Προπύλαια εἰς ἀνάκτορα, εἰσήρχοντο, ὡς εὐκολώτερον· διότι διὰ μιᾶς εὑρίσκοντο, πρὸ τῆς μεγάλης ἐκείνης μαρμαρίνης κλίμακος καὶ δὲν εἶχον νὰ διατρέξωσι τὴν ἐκτεταμένην ταύτην ἄνοδον, ὡς βλέπετε, ἣν εἴμεθα ἤδη ὑποχρεωμένοι ν' ἀνέλθωμεν, ὅπως φθάσωμεν εἰς τὰ Προπύλαια, καὶ διὰ τῆς θύρας ταύτης, ἥτις ἠνεῴχθη ἐσχάτως καὶ ἥτις φαίνεται ἡ φυσικωτέρα, διότι καὶ ὁ Παυσανίας μίαν μόνην θύραν παραδέχεται ἄγουσαν ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως. Πολλοὶ φιλονικοῦσιν ἔτι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

«Ἤδη εἰσερχόμενοι εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, εὑρισκόμεθα εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Προπυλαίων. Παρατηρήσατε ὁποῖον μεγαλοπρεπὲς θέαμα τέχνης καὶ μεγαλείου ἔχομεν πρὸ ἡμῶν. Φαίνεται, ὡς ἐκ τοῦ ἀποτόμου ὕψους τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῆς μεγάλης ἀνωφερείας, ἥτις ὑπῆρχε πρὸ αὐτῆ,, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἠναγκάσθησαν νὰ κατασκευάσωσι τὰς πολλὰς αὐτὰς κλίμακας, αἵτινες φέρουσι ἄνωθι, ἀλλ' αἵτινες καὶ δὲν στεροῦνται ἐνδιαφέροντος διότι ἔχουσι διευθετηθῆ τεχνηέντως καὶ καταλλήλως, ὅπως ἀνέρχεταί τις αὐτὰς ἀκόπως.

«Προχωρήσωμεν. Ἐπὶ τοῦ ἐκ δεξιῶν τετραγωνικοῦ χώρου ὑψοῦται ἐπὶ προμαχῶνος ὁ Ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης, δεξιόθεν δ' ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἐκ φαιολίθου τοῦ Ὑμηττοῦ βάθρου, ἔκειτο τὸ πάλαι τὸ ὀρειχάλκινον ἄγαλμα τοῦ Ἀγρίππα. Ἀπέναντι ἔχομεν τὰ Προπύλαια, δι' ὧν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν κυρίως Ἀκρόπολιν.

«Δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ, ἀγαπητή μου, τὴν ἐντύπωσιν, ἣν μοὶ προὐξένησε τὸ ἐκ λευκῶν κιόνων ἀμφιθέατρον τοῦτο, ἱστάμενον ἔτι ὄρθιον ὡς θεοὶ ἐπὶ τοῦ ὕψους, ὅτε τὸ πρῶτον ἐθαύμαζον αὐτό. Μοὶ φαίνεται δὲ ὁσάκις εἰσέρχομαι ἐνταῦθα ὅτι εὑρίσκομαι ἐν ἄλλῳ τινὶ κόσμῳ, ὅπου κακία καὶ πονηρία δὲν ὑφίσταται καὶ ὅπου μόνον ἀκτινοβολεῖ τὸ ἱερώτερον ἰδανικὸν τῆς ψυχῆς. Ἐνταῦθα τὸ ἀπόλυτον ὡραῖον ἐνσαρκοῦται ἐν τῇ ὕλῃ. ἥτις ὑφίσταται ἀφ' ἑαυτῆς ἔζωθι καὶ ὑπεράνω τῶν φθαρτῶν ἀντικειμένων· ἐν ἀθανάτῳ αἴγλῃ.

«Πρὶν ἢ εἰσέλθωμεν, ἂς ἀναπαυθῶμεν ὀλίγον ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου τούτου τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τοῦ λαμπροτάτου ἔργου τοῦ Μνησικλέους, τὸ ὁποῖον οἱ Τοῦρκοι, ἕνεκα τῆς ὑψηλῆς, ἐπιβαλλούσης ἐπὶ τῶν πέριξ καὶ καταλλήλου αὐτοῦ θέσεως εἶχον κατεδαφίσει καὶ μεταβάλλει εἰς κανονοστάσιον. Πλήν, ἴσως ἐκ προνοίας τῆς καλῆς τύχης τοῦ ναοῦ τούτου, οἱ Τοῦρκοι ἐφρόντισαν νὰ τοποθετήσωσιν ἐπιμελῶς πάντας τοὺς λίθους αὐτοῦ, τοὺς στύλους, τὰ διαμερίσμα, τὰ

Ὁ ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης.

ἀνάγλυφα, κτλ. ἔν τινι γωνίᾳ, ἄτινα βραδύτερον, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, εὑρεθέντα σῶα καὶ ἀνέλιπῆ διευθετήθησαν ἐκ νέου ὡς εἶχον, ἐν ἔτει 1835, καὶ οὕτω σήμερον βλέπομεν αὐτὸν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ θέσει του. Ἐκ τῶν τεσσάρων ζωοφόρων του οἱ δύο ἐλεηλατήθησαν ὑπὸ τοῦ Λόρδου Ἐλγίνου καὶ μετεκομίσθησαν εἰς Λονδῖνον, οἱ δ' ἕτεροι δύο ὡς βλέπετε, αἰσχρῶς παρεμορφώθησαν. Ἐντεῦθεν ὁ ἄγγλος ἤρξατο τοῦ ἀτίμου αὐτοῦ ἔργου. Ἴδετε τὰς μάχας τῶν θεῶν, σχεδὸν τίποτε δὲν ἀπέμεινε πλέον ἐκ τῆς λεπτοτάτης καὶ περιφήμου ἐκείνης γλυπτικῆς, διότι πάντα τὰ πρόσωπα ἔχουσιν ἀποσπασθῆ καὶ θραυσθῆ.

«Ἀγαπητὴ Μὶς Θὸρπ, ἐλθὲ ἤδη ἐδῶ ἐπάνω νὰ ἴδῃς κάτι τι ἔκτακτον, θεῖον, ποιητικόν ! Ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀνδήρου ὁ Αἰγεὺς παρατηρήσας τὰ μαῦρα ἱστία τοῦ ἐρχομένου πλοίου τοῦ Θησέως ἐν τῇ θαλάσσῃ, κατεκρημνίσθη ἐπὶ τῶν κάτωθι φοβερῶν βράχων καὶ ἐξέπνευσεν. Ἡ θέσις αὕτη εἶναι ἀρχαιοτάτη καὶ ἱστορικωτάτη ἀνέκαθεν· εἶχε χρηματίσει τὸ πάλαι ἐπὶ αἰῶνας καὶ εἰς τὴν λατρείαν τῆς Ἀθηνᾶς, ἧς τὸ ἄγαλμα ἵστατο ἐκεῖ.

«Πέριξ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης ὑπῆρχε κιγκλίδωμα ἐφ' οὗ παριστάνοντο δι' ἀναγλύφων γυναῖκες φερούσαι πτέρυγας καὶ παριστανούσας, ὡς τινες ἀρχαιολόγοι διατείνονται, τοὺς διαφόρους ἀθηναϊκοὺς ἀνὰ τὸν κόσμον θριάμβους.

«Ἤδη ἔλθωμεν ἐπὶ τὰ Προπύλαια. Παρατήρησον φιλτάτη, περίεργον διάταξιν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐνῷ οἱ κίονες τῶν δύο προσόψεων εἰσὶ ρυθμοῦ δωρικοῦ, οἱ τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰσὶν ἰωνικοῦ. Τοῦτο δὲν προέρχεται ἀπὸ φαντασίαν καὶ ἀδιαφορίαν τοῦ ἐργάτου αὐτῶν Μνησικλέους, ἀλλ' ἀπεναντίας διὰ μὲν τοῦ πρώτου, ὡς ἀρχαιοτέρου, ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ τὴν ἀρχαϊκὴν τέχνην, τὴν ἀφιερωμένην εἰς τὴν λατρείαν τῶν θεῶν, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου τὴν νεωτέραν, τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους, τὴν μεγαλοπρεπῆ. Τὴν αὐτὴν διάταξιν ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Ἰκτῖνος εἰς τὸν Παρθενῶνα.

«Ἐδῶ, ἀριστερόθεν τῶν Προπυλαίων, ὁ ἀρχιτέκτων ἀνήγειρε σηκὸν ὃν ὁ Παυσανίας καλεῖ *Πινακοθήκην*, ἤτοι αἴθουσαν εἰκόνων. Ἄγνωστον ὅμως ἂν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἢ ἄλλον ἀνηγέρθη οὗτος, διότι οὐδαμοῦ φαίνεται ἴχνος τῆς ἰδέας ταύτης, ἄλλως τε καὶ αἱ δύο μικραὶ θυρίδες αὐτοῦ, ἥκιστα συντελοῦσι πρὸς τοῦτο. Ἐν τούτοις ἀναμφισβήτητον τυγχάνει, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Παυσανίου πολυάριθμοι εἰκόνες ἐξετέθησαν ἐνταῦθα, καὶ βεβαίως, θὰ εἶχον διατρυπήσῃ τὴν στέγην διὰ νὰ φέρωσι φῶς, καὶ ἴσως διὰ τοῦτο σήμερον ἡ στέγη δὲν ὑφίσταται πλέον. Ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ἐκτεθεισῶν εἰκόνων, αἱ ὁμηρικαὶ σκηναὶ εἶχον ἰδίως ἐμπνεύσει τοὺς καλλιτέχνας. Μεταξὺ τούτων φημίζονται, ἡ τοῦ Διομήδους ἁρπαιροῦντος τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ὀδυσσέως ἁρπάζοντος τὰ βέλη τοῦ Φιλοκτήτου, τῆς Ναυσικάας συναντώσης τὸν Ὀδυσσέα κτλ. καὶ ἄλλαι οἰκογενειακὰς σκηνὰς παριστώσας, ὡς ἡ τοῦ Ὀρέστου φονεύοντος τὸν Αἴγισθέα, τοῦ Πολυξένου θυσιαζομένου ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως κτλ. μυθολογικά τινα πρόσωπα, ὡς τὸ τοῦ Περσέως καὶ τῆς Μεδούσης, ἀθλητῶν, ὡς τοῦ Ἀλκιβιάδους κλ. Τὰ Προπύλαια ἐστολίζοντο ἐσωτερικῶς καὶ ὑπὸ διαφόρων ἀγαλμάτων, ὡς τὸ τοῦ συμπλέγματος τῶν Χαρίτων, τοῦ ἀποδιδομένου εἰς τὸν Σωκράτην, ὅστις, ὡς γνωστόν, ὑπῆρξε γλύπτης πρὶν ἢ γίνῃ φιλόσοφος, τῶν ἐφίππων υἱῶν τοῦ Ξενοφῶντος, τῆς περιφήμου ὀρειχαλκίνης λεαίνης πρὸς τιμὴν τῆς ἑταίρας τοῦ Ἀριστογείτονος ἀνεγερθείσης, τῆς ἡρωΐδος ἐκείνης, ἥτις προετίμησε ν' ἀποθάνῃ ἢ νὰ καταγγείλῃ τὸν ἐραστήν της. Πρὸς δικαιολόγησιν, τοῦ ἀνιέρου τούτου σκοποῦ καὶ ἵνα ἱκανοποιηθῇ ἡ δημοσία ἠθική, ὁ καλλιτέχνης, ὡς λέγεται, ἐπωφελούμενος τοῦ ὀνόματος αὐτῆς «*Λεαίνης*» παρέστησε ταύτην ὑπὸ μορφὴν λεαίνης, ἄνευ γλώσσης καὶ οὕτως ἡ εὐγενὴς σιγὴ ταύτης μετεδόθη ἑκτοτε εἰς τὰς μελλούσας γενεάς.

«Βλέπεις λοιπόν, ἀγαπητή μου, τί ὡραῖα ἀνέκδοτα μᾶς ἄφηκαν οἱ σοφοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες. Ὦ ! πόσον τοὺς θαυμάζω. Ἡ σιωπὴ τῆς Λεαίνης αὐτῆς καὶ ἡ πτῶσις τοῦ Αἰγέως ἀπὸ

τοῦ βράχου ἐκείνου τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, δὲν σὲ συγκινοῦν, μὶς Θόρπ ;

— Ὦ ναί, πολὺ μάλιστα.....

— Καὶ ἄλλα σημαντικὰ ἀγάλματα ἐστόλιζον τὰ Προπύλαια ταῦτα, φιλτάτη, καὶ πρὶν ἢ προχωρήσωμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν της Ἀκροπόλεως, ἐλθέ, μαζὺ νὰ κατέλθωμεν ὑπόγειόν τινα κλίμακα, πολὺ περίεργον, κειμένην ὄπισθεν τοῦ βράχου τοῦ Ἀγρίππα, ἐπὶ μικροῦ τινος ἀνδήρου.

Ἡ Μὶς Θὸρπ πλησιάσασα ἐκεῖ ἤρχισε νὰ φοβῆται. Ἡ δὲ Μαίρη λαβοῦσα ταύτην ἀπὸ τῆς χειρὸς κατῆλθον ἐν πρώτοις ἑπτὰ ἕως ὀκτὼ βαθμίδας νέας κατασκευῆς καὶ εἶτα εἰσῆλθον εἰς στενὴν δίοδον λελαξευμένην κατὰ βαθμίδας ἐν τῷ βράχῳ, σκοτεινὴν καὶ χαμηλήν, ἓξ ποδῶν περίπου ὕψος. Ἀφ' οὗ κατῆλθον καὶ ἐν ταύτῃ ἐπ' ἀρκετόν, ἡ κλίμαξ αὕτη παρουσιάζει στροφήν, διέρχεται ὑπό τινα μέγα βράχον καὶ φέρει διὰ μέσου δύο τοιχωμάτων εἰς σπήλαιον σκοτεινότατον, ὃν οἱ Βυζαντινοὶ εἶχον μεταβάλλει εἰς ναόν, τὸν ὁποῖον ἀφιέρωσαν εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους. Φθάσασαι ἀμφότεραι μετ' ἀρκετοῦ κόπου ἐκεῖ, παρετήρησαν ὑπὸ τὸ μικρὸν φέγγος λυχνίας ἀνημμένης, εἰκόνας ἁγίων ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ σπηλαίου, ἃς ἡ ὑγρασία εἶχε σπουδαίως ἀλλοιώσει. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ ἐδάφους διακρίνεται ἡ ὀπὴ φρέατος, ἐν ᾧ ἠκούετο ἔτι ἡ ὑπόκωφος βοὴ τῆς ἀρχαίας πηγῆς τῆς Κλεψύδρας, ἥτις ῥέουσα ὑπὸ τὸ ἔδαφος ἀναφαίνεται πέραν πολὺ μακράν, ἐν τῷ Κεραμεικῷ, διέρχεται τὴν ὁδὸν τοῦ Πειραιῶς καὶ ἀπόλλυται εἰς τὸν Κηφισσόν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀμπέλων τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ τῆς Ἐλευσῖνος.

— Ἐντεῦθεν ὑπῆρχε διέξοδος ἐκτὸς τῆς Ἀκροπόλεως, ἐξηκολούθησεν ἡ Μαίρη, ἀλλ' ἥτις ἐφράχθη ἐν καιρῷ τῶν πρὸς ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀγώνων, ἐπὶ τῷ φόβῳ μήπως οἱ Τοῦρκοι διὰ ταύτης ἀνέλθωσιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἔνθα οἱ Ἕλληνες συνήθως κατέφευγον.

«Ἤδη ἀνέλθωμεν ἐπάνω, διότι θὰ μᾶς καταλάβῃ ἀσφυξία, ἐὰν εἰσέτι παραμείνωμεν . . . ἐνταῦθα.

«Ἰδὲ τώρα, φιλτάτη, τὸ πρὸ ἡμῶν θέαμα. Εὑρισκόμεθα πρὸ εὐρείας ἐκτάσεως, ἥτις ἄφνω ἀναφαίνεται, ὡς νὰ ὑπηγείραμεν μέγα τι παραπέτασμα, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου ἐκτείνονται ἐν ἀπάσῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτῶν, ὁ Παρθενών, τὸ Ἐρέχθειον, καὶ τὸ βῆμα τῶν Καρυατίδων. Ἰδὲ ὁποία ἀκτινοβολία περιβάλλει τὸν Παρθενῶνα, ὡς σέλας τι περὶ τὸ πρόσωπον θεοῦ.

— Ναί, πολὺ ὡραῖα,....ἀλλὰ τί δηλοῦσι τὰ γράμματα αὐτὰ ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης ἐκείνης βάσεως, παρὰ τῇ γωνίᾳ τῶν Προπυλαίων, γνωρίζεις Μαίρη ; ἠρώτησεν ἡ Μὶς Θὸρπ, διακόπτουσα αὐτήν.

— Ἄ, ναί, ἐνθυμοῦμαι, γράφει «*Ἀθηναῖοι Ἀθηνᾷ τῇ Ὑγιεινῇ*», καὶ ὑπὸ τὰς λέξεις ταύτας κρύπτεται μία περίεργος παράδοσις. Ἡ ὑγίεια εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ θεὰ τῆς ὑγιεινῆς, ἥτις εἶναι αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ ἰδοὺ πῶς τῇ ἐδόθη καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο. Ὅτε ἐκτίζοντο τὰ Προπύλαια, εἷς τῶν πρωτοεργατῶν ἔπεσεν ἐκ τοῦ ὕψους ἑνὸς κίονος, καὶ οἱ ἰατροὶ ἀπεφάνθησαν ὅτι δὲν ὑπῆρχε ἐλπὶς σωτηρίας. Τότε ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας τῶν Ἀθηνῶν, συγκινηθεὶς ἐκ τοῦ ἀτυχήματος τούτου, ἀνησύχει καθ' ὅλην τὴν νύκτα, ὅτε ἡ Ἀθηνᾶ ἐμφανισθεῖσα αὐτῷ καὶ σφετεριζομένη τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀληθοῦς Ὑγιείας, ἥτις ὡμολόγει τὴν ἀδυναμίαν της, διέταξε νὰ δώσωσι τῷ ἀσθενεῖ ποτόν τι παρασκευαζόμενον διά τινος χόρτου φυομένου ἐν τῇ Ἀκροπόλει, τοῦ *παρθενίου*, τοῦ ὁποίου τὰς θαυμασίας ἰδιότητας μόνον τότε ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ἐκτιμήσωσιν. Ὁ ἀσθενὴς ὄντως ἰάθη, ὁ δὲ Περικλῆς εὐγνωμονῶν ἐπὶ τούτῳ ἀφιέρωσεν ὡραῖον ὀρειχάλκινον ἄγαλμα τῇ Ἀθηνᾷ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόπου τοῦ συμβάντος στηθέν. Ἔκτοτε ἡ θεά, ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο, ὅπερ ἀληθῶς τῇ ἥρμοζεν.

«Ἐφ' ὅλου τοῦ χώρου τούτου, τοῦ ἐκτεινομένου ἀπὸ τῶν Προπυλαίων μέχρι τοῦ Παρθενῶνος, εἶχον τοποθετηθῆ ἀναθηματικοὶ στύλοι τῶν διασημοτέρων Ἑλλήνων. Ἐνταῦθα ὑπῆρχε τὸ ἐντευκτήριον πάσης δόξης καὶ φήμης. Ὅλα δὲ τὰ τῇδε κἀκεῖσε εὑρισκόμενα μαρμάρινα ταῦτα λείψανα ἀπετέλουν μέρος τῶν πολυαρίθμων αὐτῶν ἀναθημάτων καὶ ἐστεμμένων ἀγαλμάτων. Οἱ νικηταὶ ἀγώνων καὶ μαχῶν, οἱ καλοὶ πατριῶται καὶ οἱ πολεμισταί, συγγραφεῖς κλπ. συμμετεῖχον τῶν τιμῶν τοῦ πανθέου τούτου, γενόμενοι οὕτω τὸ ὑπόδειγμα τῶν συμπολιτῶν των.

«Ἅπασα ἡ Ἀκρόπολις ὡς γνωρίζεις, ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ἀθηνᾶν. Ἡ Ἄπτερος Νίκη εἶναι αὐτὴ αὕτη ὑπὸ θριαμβευτικὴν μορφήν. Τὸ Ἐρέχθειον εἶναι ἡ ἕνωσις τῶν δύο ναῶν, τοῦ τῆς Πολιούχου Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Πανδρόσου. Ὁ Παρθενὼν εἶναι καὶ αὐτὸς ἡ κατοικία τῆς Ἀθηνᾶς, θεωρουμένη ὑπὸ μεταφυσικὴν ἔποψιν. Ἄπορον δὲ πῶς ἡ Ἄρτεμις ἀνεμίχθη ἐν τῇ Ἀκροπόλει καὶ τῇ ἀνήγειραν τὸν ναὸν ἐκεῖ δεξιόθεν τῶν Προπυλαίων, ἐν τῷ ὑπὲρ τὰ δύο μέτρα ὑψουμένῳ ἐκείνῳ λελαξευμένῳ βράχῳ καὶ οὕτινος μόνον λείψανά τινα σώζονται ἔτι. Ἴσως νὰ εἶχε μέρος ἐνταῦθα πρὸ τῆς ἀφιερώσεως τῆς Ἀκροπόλεως τῇ Ἀθηνᾷ.

«Ἐδῶ πρὸ τοῦ Παρθενῶνος ἔκειτο ἐπίσης καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἐργάνης Ἀθηνᾶς, κύκλῳθεν τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον διάφορα ἀγάλματα, τοῦ Θησέως καταβάλλοντος τὸν Μινώταυρον, τοῦ Ἡρακλέους πνίγοντος τοὺς ὄφεις, τοῦ Πύρρου θυσιάζοντος τὸν Κριὸν τοῦ Κολχίου, κτλ.

«Λέγεται, ὅτι καὶ οἱ Ρωμαῖοι ὑπεζήρεσαν ἀριστοτεχνήματα ἐκ τῆς θέσεως ταύτης, διότι βάθρα τινὰ φέρουσιν ἔτι ἀφιερώσεις νέας πρὸς διαφόρους Καίσαρας, εἰς τὸν Αὔγουστον Τραϊανόν, Ἀδριανὸν κτλ.

«Τέλος, ἰδοὺ ἡμεῖς πρὸ τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ ἀτυχοῦς μεγαλείου τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας, ἥτις μετὰ τόσας καταδρομὰς καὶ ἐπιδρομὰς καὶ καταστροφάς, ἀγερώχως ἵσταται ἐκεῖ, ὄρθιος, ὡς νὰ μὴ ἔπαθε τίποτε, καὶ μολονότι εἴκοσι κίονές του κατέπεσον καὶ μία μόνη πλευρὰ σώζεται ἔτι, περιβάλλεται ἐν τούτοις κύκλῳ ἀπὸ τῶν λειψάνων του, καὶ ἡ μεγαλοφυὴς ἰδέα του τὸν περιβάλλει πασιφανῶς, διατηροῦντα ἔτι τὴν ἄφωνον γαλήνην του.

«Θαυμάσατε, ὦ μεγαλοφυΐαι, τὴν ἀθάνατον θλῖψιν του ἐπὶ ταῖς βεβηλώσεσιν, ἃς μέχρι τοῦδε ὑπέστη καὶ κλίνατε γόνυ πρὸ τοῦ θαυμασιωτέρου τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων.

«Ὦ, πόσον ὡραῖος θὰ ἦτο, ἀγαπητή μου, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ὅτε ἄρτιος ὑψοῦτο ἐν τῷ ὁρίζοντι, λάμπων ἐκ τῆς νεότητος καὶ ἀναπτύσσων ἀνέπαφον τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς του. Ὄντως ὁ Παρθενὼν ἀδεκάστως κεραυνοβοληθείς, ὑπερηφάνως ὑψοῖ ἤδη τὸ μέτωπον ἐν μέσῳ τῶν λειψάνων του, ὅπως δείξῃ τὴν ἀθανασίαν του, ἀπαραλλάκτως ὅπως ἡ μάρτυς παρθένος, ἥτις μαζεύει τὰ ῥάκη τῆς ἐσθῆτος της περὶ τὰ κάλλη τοῦ σώματός της, ἵνα σώσῃ τὴν αἰώνιον αἰδώ !

«Καὶ ἐν τούτοις, τί τῷ ἀπέμειναν ; Δέκα κατάστικτοι κίονες, οἵτινες φέρουσιν ἔτι τὰ ἴχνη τοῦ μιαροῦ τηλεβόλου τῆς Ἐνετοκρατίας, ὁ τριγωνοειδὴς τοῖχος τοῦ ἀετώματος, κατεστραμμένος ὑπὸ τοῦ Μοροζίνη, τὸ γλυπτικὸν σύμπλεγμα τοῦ Κέκροπος, ἠκρωτηριασμένον πρὸς τὴν βόρειον γωνίαν αὐτοῦ, τὰ τρίγλυφα καὶ τὰ μετώπια κατάτριπτα, ἡ ἄψις τῶν περιστυλίων κατεστραμμένη, καὶ ὁ σωρὸς τῶν λειψάνων διεσκορπισμένος τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ τῆς χλόης.

«Διὰ νὰ θαυμάσῃ τις τὸν Παρθενῶνα, δὲν πρέπει νὰ εἰσέλθῃ ἐκ τῆς ὑπαρχούσης ἤδη δυτικῆς θύρας, ἀλλ' ἐκ τῆς κυρίας, ἥτις ἔκειτο ἀντιθέτως ἐδῶ, ἐξ ἀνατολῶν. Εἰσέλθωμεν, ἀγαπητή, ἰδού, εὑρισκόμεθα ἤδη οὐχὶ ἐντὸς ναοῦ κοινῆς τινος θεᾶς, ἀλλ' ἐνώπιον τῆς εὐαγοῦς κατοικίας τῆς Παρθένου, δηλαδὴ τῆς παντοδυνάμου καὶ ἀσπίλου ἐννοίας, διότι ἡ Ἀθηνᾶ, ὡς προστάτις τῆς πόλεως καὶ ὡς θεὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς νίκης ἔχει ἄλλους ναούς. Ὁ Παρθενὼν ἐκπροσωπεῖ ὑψηλοτέραν, γενικωτέραν ἰδέαν· κείμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀφιεροῦται κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὸ Ὄν, ὅπερ ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπάρχει· δὲν συσχετίζεται μὲ οὐδεμίαν

ἄλλην ὕπαρξιν καὶ δὲν ἀλλοιοῦται οὔτε ὑπὸ τοῦ χρόνου οὔτε ὑπὸ τοῦ διαστήματος. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐνταῦθα ἐκπροσωπεῖ τὸ θεῖον ἰδανικόν, τὸ ἀναγκαῖον λογικόν, τὸ ἀληθές, τὸ ὡραῖον, τὸ δίκαιον, τὸ ἄφθαρτον καὶ τὸ ἀναμάρτητον, τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ὀνειροπολούμενον ἐκεῖνο ἀόρατον, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπέθανεν ὁ Σωκράτης καὶ τὸ ὁποῖον εἶχεν ὁρίσει ὁ Πλάτων. Εἶναι ἀκριβῶς ἡ μυστικὴ σύλληψις, ἧς ἡ μονὰς ἐνεφανίζετο εἰς τοὺς σοφοὺς διὰ μέσου τῆς πολλαπλότητος τῶν μορφῶν τῆς πολυθείας. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Παρθενῶνος, ὁ περίβολος, διῃρεῖτο εἰς δύο· τὸ πρῶτον, τὸ καὶ μεγαλείτερον, ἐπεφυλάσσετο διὰ τὴν θεάν, τὸ δ' ἕτερον ὁ ὀπισθόδομος, ἐχρησίμευεν ὡς φυλακεῖον τοῦ θησαυροῦ τῆς Δημοκρατίας. Οἱ χριστιανοὶ εἶχον μεταβάλλει τὸν Παρθενῶνα εἰς ναόν, οἱ δὲ Τοῦρκοι εἰς τζαμίον μετατρέψαντες αὐτὸν εἰς εὐρεῖαν αἴθουσαν. Οὕτως ἅπασαι αἱ θρησκεῖαι διῆλθον διὰ τοῦ ναοῦ τούτου, τοῦ προωρισμένου ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν μοναδικὸν Θεόν. Ἴχνος τῆς θέσεως; οὐδὲν σχεδὸν ἀπομένει ἐν ᾗ ἐξετελεῖτο ἡ λατρεία τῆς ἀξιοσεβάστου θεᾶς, εἰμὶ τὸ μικρὸν τοῦτο ἐκ πορώδους λίθου τετράγωνον, κείμενον εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἱεροῦ τεμένους καὶ ὅπερ διακόπτει τὴν ἐκ μαρμάρου πλακόστρωσιν. Κλίνομεν τὴν κεφαλὴν πρὸ αὐτοῦ μετὰ σεβασμοῦ, διότι τὸ μέρος τοῦτο εἶναι ἐν τῶν θειοτάτων διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐπὶ τῶν λίθων τούτων ὑψοῦτο ἡ κρηπὶς τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου !

«Περὶξ δὲ τοῦ βάθρου τούτου, ὁ γλύπτης εἶχε σχεδιάσει δι' ἀναγλύφων τὴν γέννησιν τῶν θεῶν. Αἰσθητικαὶ λεπτομέρειαι τοῦ ἔργου τούτου ἐλλείπουσιν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δηλοῖ τὴν συμβολικὴν ἰδέαν τοῦ καλλιτέχνου· κάτωθι δὲ τῶν Ὀλυμπίων θεῶν ἐπλανᾶτο ἡ αὐτὴ ἰδέα, ἐξ ὧν αἱ λοιπαὶ θεότητες ἀπετέλουν διαφόρους ἐνσαρκώσεις. Οὕτως, ὁ ἀγνότερος πνευματισμὸς ἐπεβεβαιοῦτο ἐν ὁρατῷ ἔργῳ ὑπὸ ἀξιοθαύμαστον θέαν, ἀλλ' ἡ ἀχαριστία τοῦ ἀνθρώπου ἔδει νὰ ἐκδηλωθῇ ὡσαύτως. Οἱ πρώϊμοι προφῆται καὶ ἐργάται τοῦ μονοθεϊσμοῦ Φειδίας καὶ Σωκράτης, ὁ μὲν ἀποθαυμασθεὶς κατὰ πρῶτον τελευτᾷ ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ὁ δὲ ἐπὶ πολὺ δημοτικώτατος βιώσας, πίνει τὸ κώνειον. Ἀδύνατον εἶναι, φιλτάτη, νὰ περιγράψῃ τις τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τοῦ καλλιτέχνου ἐκείνου. Ὁ Παυσανίας καὶ ἕτεροι μᾶς λέγουσιν, ὅτι ἡ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντίνου ὀδόντος Ἀθηνᾶ ἵστατο ὀρθία, φέρουσα τὸ κράνος ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ μακρὸν χιτῶνα, στηριζομένη διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ἐπὶ τῆς λόγχης, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας κρατοῦσα ἀγαλμάτιον τῆς Νίκης, ὅτι οἱ ὀφθαλμοί της ἀπετελοῦντο ἐκ δύο πολυτίμων λίθων, ὅτι ἡ ἀσπίς της ἀνεπαύετο πλησίον της, καὶ ὅτι ὁ συμβολικὸς ὄφις συνεσπειροῦτο ὑπὸ τὴν ἀσπίδα, ἥτις παρίστα τὴν μάχην τῶν θεῶν μετὰ τῶν γιγάντων καὶ ἐφ' ἧς ὁ Φειδίας εἶχε γλύψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τοῦ Περικλέους. Τίποτε περισσότερον δὲν μᾶς λέγουσι περὶ τούτου οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς. Ἄλλως τε ἡ θεὰ ἀπὸ τῶν χρόνων ἔτι ἐκείνων ἐλεηλατήθη ὑπό τινος ἀσήμου τυράννου ἀθηναίου, τοῦ Λεοχάρους, ὅστις διέλυσε τὸν χρυσὸν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐκλαμπρότης τοῦ ἀγάλματος τούτου ἐνωρὶς ἤρξατο ἐκλείπουσα. Ἐξέλθωμεν ἤδη τοῦ Παρθενῶνος διὰ τῆς μεγάλης αὐτῆς θύρας τοῦ ὀπισθοδόμου, καὶ ἔλθωμεν εἰς τὸ δυτικὸν περιστύλιον, τὸ κάλλιον πάντων νὰ μέχρι τοῦδε διατηρούμενον. Παρατήρησον, φιλτάτη, ἄνωθι, σχεδὸν ἀνέπαφον ἐφ' ὅλου τοῦ πλάτους τῆς προσόψεως τὴν ζωοφόρον τῶν Παναθηναίων. Μέρος αὐτῆς κατεστράφη ἐκ τῆς καταρρεύσεως τῶν τοίχων, ἕτερον μέρος ἀφῃρέθη ὑπὸ τοῦ Λόρδου Ἐλγίνου καὶ μετεκομίσθη εἰς Λονδῖνον, ἕτερον ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ κόμητος Γκουφιὲ εἰς τὸ Λοῦβρον καὶ πολυάριθμα ἕτερα λαμπρὰ τεμάχια περισυνελέγησαν ἐν τῷ Μουσείῳ ἐκεῖ τῆς Ἀκροπόλεως. Ἡ ζωοφόρος αὕτη, τὸ εὐρύτερον καὶ θαυμασιώτερον ἀνάγλυφον, ὅπερ ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον, εἶναι καὶ αὐτὸ ἔργον τοῦ Φειδίου· ἕκαστον δὲ τετράγωνον παρίστα διαφόρους σκηνὰς ἐξ ἐπεισοδίων θρησκευτικῶν, καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ, δημοσίου καὶ πολεμικοῦ βίου.

«Τοιοῦτος ὁ Παρθενών, φιλτάτη, κατὰ τὰς ἐμὰς ταπεινὰς γνώσεις, ἀλλὰ πρὶν ἢ τὸν ἐγκαταλείψωμεν, ἐλθὲ νὰ τὸν θαυμάσωμεν καὶ ἐκ τῶν ἄνω.

Ζητήσαντες δὲ τὴν κλεῖδα τῆς θύρας τῆς ἀνόδου, ἔλαβεν ἡ Μαίρη ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν Μὶς Θὸρπ καὶ τὴν ὡδήγησε διὰ τῆς στενῆς κλίμακος ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος.

— Ἰδὲ ἤδη, ἰδέ, φιλτάτη, θαύμασον τὸ μεγαλεῖον τῆς μεγαλοφυΐας καὶ ἀναζήτησον κάτωθι τὴν παρθένον Ἀθηνᾶν ! τὴν βλέπεις πλέον οὐδαμοῦ ; Οἱ καιροὶ ἤλλαξαν καὶ ἡ σεμνὴ κόρη περιφρονηθεῖσα, καταδιωχθεῖσα, αἰκισθεῖσα, καὶ. . . . ἀνῆλθεν ὑψηλότερον, ἐκεῖ ἐπάνω, μακρὰν τῆς ἀνθρωπίνης ἀχαριστίας καὶ ἀπιστίας ὅπου ἡ ἀληθὴς κατοικία της.

Εἶτα δὲ λαμβάνουσα αὐτὴν διὰ τῆς χειρὸς καὶ σύρουσα πρὸς ἀπότομόν τινα μέρος, ὅτε ἡ χεὶρ τῆς Μὶς Θὸρπ ἤρχιζε νὰ τρέμῃ

— Δὲν μοῦ λέγεις, ἀγαπητή μου, τῇ εἶπε πλήρης ἐνθουσιασμοῦ, ἠγάπησας ποτέ ;

— Ναί, ἠγάπησα, καὶ τί μὲ τοῦτό ;

— Καὶ ἀντηγαπήθης ;

— Ναί, ἀντηγαπήθην.

— Τί ἐκέρδισας ἐκ τούτου, τί ἐκατάλαβες ;

— Οὐδέν, μᾶλλον θλίψεις καὶ πικρίας.

— Θλίψεις καὶ πικρίας ! καὶ ἂν δὲν ἀντηγαπᾶσο, φιλτάτη, τί θὰ ἔκαμνες ;

— Θὰ περιεφρόνουν τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας μου, καὶ οὐδὲν πλέον.

— Καὶ ἂν αὐτὸ σὲ περιεφρόνει πρὶν ἢ σὺ πράξεις τοῦτο; τί θὰ ἠσθάνεσο ;

— Βεβαίως ἀγανάκτησιν, ἥτις ὅμως θὰ ἦτο μωρία.

— «Μωρία» ἐπανέλαβε καθ' ἑαυτὴν ἡ Μαίρη, καὶ ἀκριβῶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ ὡρολόγιον τῆς Μητροπόλεως ἐσήμαινε τὴν μεσημβρίαν.

— Θεέ μου, δωδεκάτη, ἀνεφώνησεν αἴφνης ἡ μὶς Θὸρπ, πόσον ταχέως παρῆλθεν ἡ ὥρα, ἄγωμεν, ἄγωμεν Μαίρη, ἐβραδύναμεν, καὶ ἄλλοτε μοὶ ἐξηγεῖς τὰ ἐπίλοιπα μέρη τῆς Ἀκροπόλεως.

Καὶ ἐγερθεῖσαι ἀμφότεραι κατῆλθον ἐσπευσμένως τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἐξελθοῦσαι τῆς Ἀκροπόλεως ἔλαβον τὴν πρὸς τοὺς στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἄγουσαν.

Ὁποία ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις τῆς Μαίρης, ὅτε πλησιάζουσαι πρὸς τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, συνήντησαν τὸν Μιμῖκον μὲ στολὴν δοκίμου ἰατροῦ ἐρχόμενον ἐκεῖθεν καὶ πορευόμενον πρὸς τὴν οἰκίαν του.

Ὁ Μιμῖκος ἐκ πρώτης ὄψεως ἔδειξε μὲν ἀδιαφορίαν καὶ προσεπάθησε νὰ διατηρήσῃ φαινομενικὴν γαλήνην, ἀλλ' ἐσωτερικῶς ἠσθάνετο ἀντίθετον ταραχὴν καὶ ἡ καρδία του ἔπαλλε σφοδρῶς· ὁπόταν δὲ ἡ Μαίρη μόλις συνελθοῦσα ἐκ τῆς πρώτης ἐκπλήξεως καὶ τῆς συνήθους αὐτῇ μειδιώσης καὶ χαρετίσσης φυσιογνωμίας, ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ φλογερὰ καὶ πύρινα, τὰ πλήρη ἐκφράσεως παραπόνων καὶ ἀστοργίας βλέμματά της, ὁ Μιμῖκος ἐφάνη τότε ὅτι ἐκάμπτετο, καταβαλλόμενος καιρίως καὶ ὅτι παρεδίδετο, ἀόπλως ἡττόμενος, δέσμιος, τῷ ἀδεκάστῳ πεπρωμένῳ !

(Ἕπεται συνέχεια.) Ῥοῦς.

ΝΕΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

Πολλὰ εἰσι τὰ ἐπ' ἐσχάτων ἐφευρεθέντα νέα μηχανήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων οὐχὶ ἄσημον κατέχει θέσιν εὑρεύς τι μηχάνημα, δι' οὗ ἀνευρίσκεται τὸ βάθος τῆς θαλάσσης ἐν οἱοδήποτε σημείῳ, ἄνευ τῆς χρήσεως τῆς γνωστῆς παναρχαίας βολίδος, καὶ τὸ ὁποῖον ἐκλήθη *βαθόμετρον*. Συνίσταται δὲ ἐκ στήλης ὑδραργύρου, περιεχομένης ἐντὸς χαλυβδίνου σωλῆνος, εὐρυνομένου πρὸς ἑκάτερα τὰ ἄκρα ἐν σχήματι χωνίου, ἐξ ὧν τὸ κατώτερον ἀποτελεῖται ἐκ λεπτοῦ φλοιοῦ χαλυβδίνου. Ὁ ὑδράργυρος ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ θαλασσίου ὕδατος, ἀναλόγως τοῦ βάθους αὐτοῦ, οἱ δὲ βαθμοὶ

τῆς ἐπιδράσεως ταύτης, σημειούμενοι ἐντὸς τοῦ μηχανήματος, μεταδίδονται ἄνωθι διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Οὕτως ὁ πλοίαρχος, ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος τοῦ πλοίου του εὑρισκόμενος. δύναται νὰ εὑρίσκῃ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, ἐφ' ἧς πλέει, χωρὶς νὰ ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ μετρᾷ πλέον τοῦτο, ὡς ἄλλοτε διὰ τῆς βολίδος. Τὸ βαθόμετρον ἐδοκιμάσθη ἐπανειλημμένως ἐν τῷ Ὠκεανῷ ἐν διαφόροις θαλάσσαις, πελάγη κτλ., τὰ δ' ἀποτελέσματα αὐτοῦ ἐπεβεβαιώθησαν, ὡς ἀκριβέστατα, διὰ τῆς κοινῆς κατάμετρήσεως.

Ἐφευρέτης τοῦ βαθομέτρου εἶναι ὁ ἄγγλος Siemens, ὅστις ἐφεῦρε καὶ ἕτερον μηχάνημα, δι' οὗ ἀποδεικνύεται ἡ ἐλκτικὴ δύναμις τῶν ὄγκων καὶ σωμάτων· ἐλπίζεται δ' ὅτι διὰ τούτου δύναται νὰ μετρηθῇ ἡ ἐλκτικὴ δύναμις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, ἡ γεννῶσα τὰς παλιρροίας κτλ.

Ι. Μ.

ΕΚ ΤΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ

Ἡ τιμὴ τοῦ μὲν πτωχοῦ εἶναι ἐν τῇ καρδίᾳ του, τοῦ δὲ πλουσίου ἐν τῷ ταμείῳ του.

—

Ἡ ἐπιστήμη ἄνευ τῆς εὐφυΐας εἶναι βαρεῖα ἀτμάμαξα ἄνευ ἀτμοῦ.

—

Ὑπάρχει παραφροσύνη νοὸς καὶ παραφροσύνη χαρακτῆρος. Ἡ μὲν πρώτη θεραπεύεται, ἡ δευτέρα ὅμως εἶναι ἀνίατος.

—

Ἡ συκοφαντία εἶναι ὁ ὡς ἄνθραξ· ὅταν δὲν καίῃ, ρυπαίνει.

—

Χορήγησον τὴν φιλοξενίαν καὶ εἰς τὸν ἐχθρόν σου· τὸ δένδρον δὲν ἀρνεῖται τὴν σκιάν του οὐδ' εἰς αὐτὸν τὸν ξυλοκόπον.

—

Ἀγχίνοες λόγοι εἰς τὸ στόμα ἑνὸς μωροῦ, ὡς καὶ τὰ χρυσᾶ νομίσματα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πτωχοῦ, ἀείποτε γεννῶσιν ὑποψίαν ὅτι προέρχονται ἐκ κλοπῆς.

—

Ὁ βίος εἶναι καραβάνιον διερχόμενον τὴν ἔρημον τῆς Σαχάρας. Ἐνιαχοῦ ἀπαντᾷς καὶ ὀάσεις, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν εἶναι πεπρωμένον νὰ ἐγκαταμείνῃς.

—

Ὁ εὐεργέτης εἶναι τύραννος, ἔχων ἐξουσίαν ἱερὰν καὶ ἀπαραβίαστον.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Θ. Μ. Πάτρας. Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Ἐγράψαμεν εἰς ἀπάντησιν ἐρωτήσεών σας. Ἀναμένομεν νεωτέραν σας. — *Σ. Κ. Τάνταν.* Ἔχει καλῶς Ἀναμένομεν ὡς γράφετε, ἀλλὰ μὴ βραδύνετε.—*Α. Τ. Ἐνταῦθα.* Πονηματίον σας ἐλήφθη. Εἶναι ὡραιότατον καὶ ἄξιον δημοσιεύσεως, ἀλλὰ κατ' ἀρχὴν δέον νὰ διατελῆτε συνδρομητὴς τῆς «Φύσεως». Ἀπαντήσατε. —*Ν. Γ. Κ. Λεφκωσίαν.* Τιμὰς βιβλίων σᾶς ἐσημειώσαμεν ἐν ἐπιστολῇ μας. Ἀναμένομεν ἔμβασμά σας.—*Ν. Φ. Πειραιᾶ.* Ἐπιστολὴ ἐλήφθη, καὶ ἀποροῦμεν. Ἔχομεν καὶ ἡμεῖς νεωτέραν του καὶ ἀπαντῶμεν, συμμορφούμενοι *ἐπὶ συστάσει* εἰς τὸ μέλλον. —*Π. Ν. Α. Πύλον.* Ἐπιστολὴ καὶ συνδρομὴ ἐλήφθησαν. Σᾶς ἐνεγράψαμεν. Ἀπόδειξις ἐν παρόντι φύλλῳ.— *Ζ. Ι. Κ. Καβάλλαν.* Ζητουμένους ἀριθμοὺς σᾶς ἀπεστείλαμεν.—*Η. Π. Β. Ἐνταῦθα.* Πονηματίον σας ἐλήφθη, πλὴν δέον νὰ διατελεῖτε συνδρομητὴς τῆς «Φύσεως», ἵνα δημοσιευθῇ.—*Δάμ. Ρουχεσούκιον.* Ἔχει καλῶς, ἀναμένομεν ὡς γράφετε, μὲ τὸ ἐρχόμενον· Εὐχαριστοῦμεν.—*Ι. Β. Βραΐλα.* Δελτάριον ἐλήφθη. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἀπάντησίν μας ἐκτενῶς.—*Ν. Γ. Μ. Κωνσταντ.* Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ἔχει καλῶς.— *Δ. Τ. Σόφιαν.* Ἐλήφθη καὶ δευτέρα ἐπιστολή σας. Ἡσυχεῖτε. Προσεχῶς ἔχετε καὶ χρυσοδέτους τόμους καὶ ἀπόδειξιν καὶ ἐπιστολήν μας.— *Η. Κ. Σύρον.* Περιμένομεν συντόμως ἔμβασμά σας. — *Γ. Φ. Λαμίαν.* Ἀναμένομεν ἀπάντησιν.—*Ν. Ν. Βόλον.* Τί γίνεσθε. Ἀναμένομεν ἀποτέλεσμα ἐνεργειῶν σας.

ΓΡ. ΦΙΛΙΠΠΑΚΗΣ

Ὁ ἐφευρέτης τῆς νέας περὶ κινήσεως τῆς γῆς θεωρίας.

Ὁ Γρηγ. Φιλιππάκης ἐγεννήθη ἐν Θήρᾳ καὶ ἄγει τὸ 35ον τῆς ἡλικίας του. Ἀκούσας ἐν Θήρᾳ τὰ μαθήματα τοῦ Ἑλλ. σχολείου ἐπεδόθη εἰς τὴν ζωγραφικὴν (ἁγιογραφίαν) καὶ ᾐσθάνθη τὴν ἀνάγκην, ὅπως σπουδάσῃ ταύτην ἐν τῷ ἐνταῦθα Πολυτεχνίῳ, ὅπου πολλάκις παρὰ τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου του Σκόπα ἐπηνέθη εἰς πολλὰ ἔργα. Ἀλλὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο ὡς μὴ ἐγγυώμενον ἐπαρκῆ πόρον ζωῆς, ἐνωρὶς ἐγκατέλιπε καὶ κατέγινεν εἰς τὴν ὡρολογοποιΐαν τὴν ὁποίαν ἐξέμαθεν ἐν Σύρῳ. Ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔργου τούτου ἀσυμβιβάστου πρὸς τὸν χαρακτῆρά του καὶ τὴν κλίσιν του ἀπεμακρύνθη ὡσαύτως ἐνωρίς. Ἡ κλίσις τοῦ Γρ. Φιλιππάκη ὑπῆρχεν ἀκράτητος εἰς τὴν μηχανικήν, εἰς ἣν ἔχει ἰδιοφυΐαν. Τῆς κλίσεώς του ταύτης ἀποτέλεσμα εἶνε ἡ αὐτοδίδακτος ἐκμάθησις τῆς μηχανικῆς, ἐξ ἧς ὁδηγούμενος ἠδυνήθη νὰ κατασκευάσῃ δι' ὅλως ἁπλουστάτου μηχανισμοῦ ὡρολόγιον μέγα. ὡς τὸ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, τοποθετηθὲν ἐν τῷ κωδωνοστασίῳ τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Μεσαρίας, ἐν ᾧ ἐγεννήθη, ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ λειτουργοῦν κάλλιστα ἤδη ἀπὸ 10ετίας.

Καταγινόμενος εἰς τὴν μελέτην τῆς μηχανικῆς καὶ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς, πολλὰ πολλάκις ἀνεκίνησε ζητήματα αὐτῆς ἀλληλογραφῶν πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις ἤδη διαμένοντα ἡμέτερον διαπρεπῆ μηχανικὸν Ἀ. Δαμασκηνόν, ὅστις ἐθαύμαζε τὴν ἰδιοφυΐαν του καὶ ἐσέβετο τὴν ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων γνώμην του.

Μὲ τὰ γλίσχρα κεφάλαια, ἅτινα διέθετεν, ἵδρυσεν ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ του πρὸ θετίας ἀτμοκίνητον κλωστήριον διὰ μηχανημάτων τῆς ἰδίας του ἐφευρέσεως καὶ ὅλως διαφόρων τῶν ἄλλων ὁμοίων ἐργοστασίων, ὅπερ βαίνει προαγόμενον καὶ ἐπιτυχῶς συναγωνιζόμενον πρὸς τὰ μεγάλα τοιούτου εἴδους ἐν Πειραιεῖ ἐργοστάσια καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ ἀγορᾷ τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦτο δ' ἕνεκα τῆς λαμπρᾶς ποιότητος τῶν νημάτων του. Ἀλλ' ὅτι ἰδίως θέλει καταστήσῃ γνωστὸν τὸν Γρ. Φιλιππάκην καὶ ἀληθῆ εὐεργέτην τῆς βιομηχανίας εἶνε ἡ νέα αὐτοῦ ἐφεύρεσις, δι' ἧς ἐπιτυγχάνει ἐν ἁπάσαις ταῖς ἀτμομηχαναῖς οἰκονομίαν κατὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἡμισείας καυσίμου ὕλης. Ἐννοεῖ πᾶς τις πόση ἐκ τούτου προσγίνεται ὠφέλεια εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ ποία ἀνάπτυξις θέλει ἐπέλθει εἰς αὐτὴν ὡς καὶ εἰς τὴν ἀτμοπλοϊκὴν καὶ σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν. Τὸ λυπηρὸν ὅμως εἶνε ὅτι, μὴ ὑπάρχοντος νόμου ἐν Ἑλλάδι προστατεύοντος τὰς ἐφευρέσεις, ὁ Γρ. Φιλιππάκης θέλει ἀπέλθει ἐξ ἀνάγκης εἰς Εὐρώπην, ὅπου ἄλλοι πρῶτοι θέλουσι καρπωθῇ τὰ ὠφελήματα τῆς ἐφευρέσεώς του ταύτης.

Τύποις ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1893.